

Modrava, vas blizu Murtera in vsa zemlja med Vranskim jezerom in morjem;

Modruša, pobrežje jezera Blidinje pod Vran planinam v Hercegovin;

Morača v Črni gori morda ni nič drugega nego »Modrača«;

Modrej in *Modrejice* ob Soči na Tolminskem bi morale tudi iz te korenike izhajati; ravno takó tudi

Morsko, namesto Modrsko na Kanalskem;

Modrzejow, vas v jugozahodni Poljski, na rusko-avstrijski meji;

Modriach, vasij te ponemčene oblike je mnogo po Koroškem in Štajerskem;

Modrinja vas, v ziljski dolini na jugu od Št. Mohorja;

Modrinja vas, (Möderndorf) blizu Gospe svete, severoizhodno od Celovca;

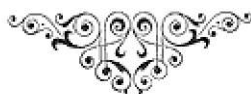
Mödring (Modrinek), vas in nad njo gora tega imena zapadno od Koroškega Gradca (Grades);

Möderbruck na Belici (Pöls) povrh Širnice (Zeyring);

Mödritz, vas južno od Brna na Moravskem.

Nikdo ne bo dvojil, da najdejo naši mani nabiralci krajevnih imen po Slovenskem mnogo oblik, ki so popolnoma jednake ali vsaj prav podobne tu naštetim.

Taka krajevna imena naj bi se posebno zaznamenovala in poleg opozorilo, da se takó ime nahaja tudi drugod na slovanskem jugu. Takó nam bode mogoče dokazati, da so taka imena naša svojina in da je torej tudi národ, ki je s temi imeni zaznamenoval obljudene svoje kraje, bil naš národ.

Jezikoslovne mrvice.

Priobčil dr. K. Štrekelj.

naslednjih vrstah razglašam nekaj besed, katere še niso bile do zdaj zapisane, ali saj še ne razložene, kolikor pomnim; slišal sem jih večinoma od svojih dunajskih prijateljev in znancev.

Take stvari pridejo na več strani prav, zato bi dobro bilo, ko bi se rodoljubi, katerim je dano živeti med svojim narodom, usmili

teh zapuščenih sirot in jim pomagali priti v zavetišče slovenskega slovarja. Ne samo znanost, ampak tudi praksa se bo ž njimi okoristila. Marsikdo je še nedavno nevoljno vihal nos nad Erjavčevo ‚potno torbo‘, češ, čemu ta potrata! — ali dandanes vendar že rabi v svojih spisih lepo vrsto tam objavljenih besed. Ker se pa v enake zapise le prerada ukrade kaka netačnost ali celo napaka, zato bi bilo najbolje, da se razglašajo v naših časopisih.

Nekaj besed sem zapisal le zato, ker se kaže v njih kaka glasovna posebnost. Dosti jih je izposojenih od naših sosedov, vendar se mi zdé važne v kulturno-zgodovinskem oziru. Jezikoslovna znanost zahteva, da moramo te tujke preiskavati in razlagati z isto ljubeznijo kakor domačinke: oboje so jezikoslovcu samo predmet za opazovanje. On jih tedaj ne bo niti zaničeval niti priporočal; praktični stilist in učitelj pa bo na podlagi znanstvene razlage lahko sprevidel, kaj mu je napraviti s to ali ono besedo.

Nekatere besede, ki so mi temne ali pa so v svoji domači obleki kako zanimive, priobčil sem tako, kakor jih narod izreka. Zdi se mi nepremišljeno, ko bi hotel kdo dajati takim besedam književno lice in sam ne bi vedel, kako naj bi se glasile; — est grammatici quaedam nescire!

* * *

Ákles, *a*, subst. m., Atlasstoff. Tako govore v cirkljanskih hribih, pri Fari na Idrijci pa *àkles*. Znano je, da Slovenec govori pogostoma *k* za *t*: *tnalo* — *knalo*; *poklam* (po Gorenjskem) *potle*; prim. še *zdolaj kèdl*, *krapina*, *škedènc*. Namesto *Tolmín* se govori poleg *Tomín* tudi *Tmín* in *Kmín*; isti pojav vidimo tudi pri besedi *komín* Vertiefung im Wasser, poleg *tomín* in *tolmín*.

Báwhast, adj., weisslich, grau; rabi se posebno o živini (Podgorjane v Rožni dolini). Beseda je iz nemščine: *fahl*, kar se bavarski glasi *falh*: der Falh, Pferd, Ochs von fahler Farbe; *falchet*, die Farbe eines solchen fahlen Thieres (Schmeller-Frommann, Bayr. Wörterb. I. 706); tirolščina ima poleg *fälb* tudi: *fälch*, *fälchet* von weisslicher Farbe; die *Falche*, *Fälbe* sind auch Namen für Kühe und Ochsen (Schöpf, Tirol. Idiotikon 116).

Bgánca, *e*, subst. f., tu pa tam na Tolminskem isto, kar nsl. gubánica, gibánica. V goriških Slovencih se še sliši *gubána* (Št. Peter), kar so tudi Furlani sprejeli v svoj jezik. *Bganca* je nastalo iz *guba-*

nica ravno tako, kakor malor. *bhač* iz *hbač*, *hibac* (Miklosich, Etym. Wörterb. 82) in velikor. *bgatv* iz *gbatv*, *gibatv* (Dalb, Tolkovyj slovarb velikoruskago jazyka I. 58); razvoj je torej ta: gubanica, gbanca, bganca.

Bóvkat, *bóvkam*, verb. ipf., glasno vole ustavljati (Šmartno pri Litiji); Korošci izgovarjajo *wóvkat* (Podgorjane). Nejasna beseda; najbrž je narejena po glasu, s katerim se volom zapoveduje, da naj se ustavi.

Brodovita, *e*, subst. f., Viburnum Lanthana; ta beseda se izgovarja pri Fari *bradavita*, v cirkljanskih hribih pa *brdawita*; v teh hribih pravijo ti rastlini tudi *drjavita* (to je: drgovita). Vse to je iz *dobrovita* (Letopis Mat. slov. 1879. 119, 120). Prim. še zdolaj *dobrolétovina* in *kúkovič*.

Brgamin, *a*, subst. m., Brietasche (Tolminski hribi); prim. ital. ben. *bergamino*, furl. *bergamine* pergamena, carta pecorina.

Britola, *britula*, *e*, subst. f., Taschenmesser (Goriška ok.). To je izposojeno iz furl. *brítule*, ben. *britola* coltellino; furlanščina in beneška laščina pa imata to besedo od Slovencev: *britva*. Goričani so torej besedo nekoliko spremenjeno nazaj dobili.

Cáker (reci: cákr) v reku: *v cáker hoditi* Nebenbuhler sein, zusetzen (Novo mesto) je iz bavarskega: *zu acker gèn* mit Einem, ihm zu schaffen machen, ihn plagen (Schmeller-Frommann I. 32); tirolščina pozna: *ackern* wacker losarbeiten, anstrengend arbeiten; zanken: die zwei haben mit einander immer z'akern; že stvn. ima *si akare gân* (Schöpf, Tir. Idiot. 9).

Čádan, *a*, *o*. adj., reif; *čádan lišnik* (léšnik; Ponikva na Št. Viški gori). Druge sorodnice te besede pogl. v Let. Mat. slov. 1882/83. 200. Če Levstik na tem mestu uči, da je *saja* Russ iz istega korena kakor *čada* ali *kaditi*, je to seveda popolnoma neosnovana trditva; prim. Miklosich, Etym. Wtbch. 290: sed IV.

Čivežen (reci čivežn), *čivežna*, subst. m., Draht (Bohinj). Janežič ima v svojem slovarji: *čebežen*, *čiležen* in *čvežen*. Matzenauer, Cizí slova ve slovanských řečech 138, izvaja to iz nemškega Zieheisen; dasi te besede v tem pomenu ni najti v nemških slovarjih, vse kaže, da Matzenauer prav sodi; primeri še, da se srvn. *dràtsmit* v novi visoki nemščini imenuje *Drahtzieher*. — Zraven omenjenih oblik se govori še: *čívežn* in *čúkežn*, prvo po Gorenjskem, drugo pa v Lokavci na Goriškem. Iz Zieheisen se te dvě obliki ne moreta izvajati; Zugeisen, ki bi sicer ugajalo, pa tudi ni znano nem-

škim slovarjem prav v tem pomenu. Sanders, Wörterb. der deutschen Sprache I. 359. 360 ima: *Zieheisen* = *Zugeisen* = *Drahteisen*: 1) Eisenplatte mit Löchern von verschiedener Weite zum Drahtziehen; 2) Eisen, das zu Draht gezogen werden soll.

Čúklja, e, subst. f., skala, Fels (Temljine v tolminskih hribih). Erjavec v Let. Mat. slov. 1879. 136 piše: *čúkla* strmina v planinah. Beseda je tujka, ali odkod bi bila vzeta, ne vem za gotovo; prim. furl. *cucc*, m., rupe,oggio, colle, giogo (Pirona, Vocabulario friulano 102).

Čúlja, e, subst. f., paróbek (Kanal). Erjavec v Letopisu Mat. slov. 1879. 136 piše: *čúla* razklan parobek, kos parobka (Rihenberk), in ravno tam tudi: *čólja* parobek (v Bolci). Meni je Bolčan to besedo izgovoril *čúóla*, torej je zadnja Erjavčeva pisava prava. Beseda je nemška, prim. bav. die *Zollen*, der *Zoll*: 1. compacter, gewöhnlich cylindrischer Klumpen; 2. Klotz (Schmeller-Frommann II. 1115).

Čúma, e, subst. f., bukev, *fagus silvatica* (Temljine). Temna beseda.

Déža, e, subst. f., umešeno testo: *déža shája* (testó vstaja; Podgorjane). Kakor nsl. *déža* Kübel je tudi ta beseda iz nemščine; prim. tirolsko *dése*, *döse* Bactrog; frank. *dös'n*, m., Sauerteig, iz stvn. *deismo*, srvn. *deisme* Sauerteig, Hefe.

Dobrolétovina, e, subst. f., *Viburnum Lanthana* (Šmartno pri Litiji). Iz *dobrovítovina*. Prim. zgoraj *brodovita*. — Zanimivo bi bilo zvedeti, ali se na vse tako čudovite izpremembe skoraj ene in iste besede ne veže kaka vraža ali pravljica, po kateri bi bil narod n. pr. iz dobrovítovine *dobrolétovino* napravil (po takozvani narodni etimologiji).

Dřkati, dřkam, verb. ipf., Eis laufen, schleifen (Podgorjane, Celjska ok.); Holz auf einer Riese ins Thal schaffen (Podgorj.). Prim. nsl. *dřča* in *dřasta* Riese; korén vsem tem besedam je *der*, razširjen s *k*: *dřeti*, *děrem*, reissend schnell laufen, *dřkati* reissend schnell laufen lassen. Nsl. *dirjati*, *děrijati* traben, *dir*, *děr* Trab se od tega korena ne sme ločiti.

Drnjókati, drnjókam, verb. ipf., durch die Nase reden, unverständlich reden (Tržič). V slovenščini je sicer znano *drnjóhati* schnarchen. Erjavec v Let. Mat. slov. 1882/83. 202 piše *drnjóhati*. Kolikor jaz vem, je *n* v tej besedi omehčan. Ta tvorba je onomatopetična. Za *drnjóhati* = *smrčati* se sliši včasih po Goriškem tudi izraz *vleči dréto*; prim. gledé glagola enak rek v furlanščini: *tirâ*

- su ju foj*, respirare a grande stento, agonizzare (Pirona, Voc. friul. 166).
- Dúša, e*, subst. f., Knopf; železo v likalu (Bügeleisen); das den Docht tragende ‚Schifflein‘ im Nachtlicht (po Goriškem). Vse troje je gola prestava ital. *anima*, furl. *ànime*; prim. tržaški *anima de boton fondello*, *dei lumini* luminello (Kosovitz, Dizionario del dialetto triestino 1877, str. 7); furl. *ànime di botòn, dal fierr, dal lumìn*. — Kadar goriški otroci prisegajo o kaki stvári, katera ni res, in hočejo, da jim Bog njih prisege in laži ne zapiši v greh, primejo se za gumb ali dušo in se zaklinjajo pri duši na obleki; nasprotnik seveda ne sme tega zapaziti.
- Golèn, êna, o*, adj., unreif (Tržič). Jabelka, hruške, češnje itd. so še golène, t. j. zelene. — *Golê nec, nca*, subst. m., unreifes Obst. Janežič ima *golane c* unzeitige Frucht, kar bi utegnilo biti samo koroški izgovor namesto *golê nec*.
- Portôj*, adv., hinauf. Tako govoré Podgorjane; to je najbrž sklopljeno iz *gori* in *tje*: *goritje*. *Tam* in *tje* tudi po Goriškem radi stavijo pred adv. *gori* in *doli*, po Tolminskem in Benečanskem pa tudi pred predlog *v*. Gl. *htórø, kèdl*.
- Hirs*, adj. røthlich (Podgorjane). Temna beseda.
- Hòden, dna, o*, adj., tüchtig im Fussmarsch: stavec nisem več tako hòden, ko v mladih létih. Podstava je *hodø* (Miklosich, Etym. Wtbch. 86: ched II.).
- Htórø*, adv., oben (Podgorjane); *thórø* isto (v celovški ok.). To je sklopljeno iz *tam* in *gori*: *tangori*. Prim. enaki pojav v preskakovanji soglasnikov zgoraj: *bgánca*.
- Ječménka, e*, subst. f., Speltweizen, Triticum spelta (Pri Fari). Gl. Miklosich, Etym. Wtbch. 104: jenk- 1.
- Jerevín, a*, subst. m., silen veter, vihar (Črni vrh). Podstava bo pač stsl. *jarø* amarus, iratus; prim. r. *jaryj* grimmig, zornig, wüthend; ako je to res, potem bi bilo pisati *jarovín*.
- Jéšče, a*, subst. n., neprebavljena hrana v želodci zaklane živali (Temljine). Erjavec v Let. Mat. slov. 1879. 139 piše: *jéšča* f., hrana. Koren je *jad*, oziroma *jéd*.
- Júžen, zna, o*, adj., regnerisch: júžno vrême, to je dežévno vrême (Temljine, Kras). Podstava je *jugø* Südwind, ker ta veter rad prinaša dež. — »Moker kakor juža« (Let. Mat. slov. 1882/83: 206) pomeni torej: Moker kakor južno vreme.

Kastorec, kostorec, rca, subst. m., Hut aus Biberfell, der Castörhut (Kranjsko); dandanes, ko je bebrovina predraga, zovejo se kastorci še tudi drugi klobuki, dasi so iz čiste kosmine. V Otaležah je *kastorec* (reci *kastúrc*) sploh kosmat klobuk, kateremu ponekód pravijo *smoljenec* (Let. Mat. slov. 1880. 189).

Kedl, adv., hinunter (Vipavska dolina); iz *tje-doli*. Prim. *ákles* in *γortòj*.

Kisováj, a, subst. m., Gährausbrauch, kar teče iz soda, kader vino vre. Janežič ima v slovarji *kisovánj*. Nejasna beseda. V drugem delu tiči morda nemški *Wein*.

Kléščman, a, subst. m., *Lucanus cervus* (v Idriji, kjer besedo izgovarjajo *klišman*). Isti keber se v cirkljanskih hribih imenuje *kliš*, gen. *kliše*, to je kléšč, kléšča. V Bolcu mu pravijo *kléščar* (Let. Mat. slov. 1879. 131), kar ima tudi Janežič v svojem slovarji. Prim. Miklosich, Etym. Wtbch. 119: kléšta.

Klúpe, klúp, subst. f. pl., das Zwangholz (Podgorjane); iz nemškega die *Kluppe*, die *Kluppen*, isto.

Koncljati, koncljam, verb. ipf., hin und her raufen; balgen, reissen. *Koncljánje, a*, subst. n., Balgerei, Scharmützel (Tržič).

Koréla, e, subst. f., die Klage (Tolminsko); iz ital. *querela*. *Koréla*: *queréla* = furl. *cuièt*: ital. *quíeto*.

Koréš, ža, subst. m., vož, ki veže grédelj na plužna kólca (Šmartno p. Litiji). Prim. v Let. Mat. slov. 1882/83. 208: *korése*, f. pl., jermeni, idoči vpreženim volom od ojesa do rogov. Iz ital. *coreggia*, f., Riemen; ben. *corèza*; furl. *coréje* striscia di cuojo od altro, con che si cinge o s' allaccia checchessia (Pirona, Voc. friul. 79).

Krapína, e, subst. f., ostanki, kader delajo olje iz lanénega sémena, Leinkuchen, Oelkuchen (Tuhinj). Nsl. je to: *tropine*, prim. Miklosich, Etym. Wtbch. 51: dropü. Tam je še pristaviti: velikor. *drobiny*, dreba, kvasnaja ili pivnaja gušča, ostatki zatora po spuské susla ili kvasa, barda; vinogradnyja vyžimki (Dalb, Tolkovyj slovarb I. 507). Prim. zgoraj *ákles*. Beseda je tujka, prim. Matzenauer, Cizí slova 6, 7.

Kréhati, kréham, verb. ipf., hüsteln; v Celji izrekajo *kréhat*, v Podgorjah pa *křhatv* (řhatv). Prim. Miklosich, Etym. Wtbch. 90: chraka.

Kripica, e, mal voz (Trst). Beseda je prešla tudi v tržaško italijanščino: *cripizza carretta* (Kosovitz, Dizionario del dial. triest.

14). — Podstava je *kripa*, Wagenkorb, kar je od nemšk. *Krippe* praesepe; Flechtzaun.

Krémplji, ljev, subst. m. pl., Schneeschuhe (Ravne). — Erjavec v Let. Mat. slov. 1882/83. 210 piše: *krplje, krpelj*, f. pl., isto v Bolci in v Laščah. Beseda je temna. Prim. še *krámp*, m., železo, katero si zavežejo o poledici na noge. Bavarščina ima: der *Krampen*, der, das *Krämpel*: 1. gekrümmter Zacken, 2. Spitzhaue, 3. Kralle, Vogelkralle (Schmeller-Frommann I. 1369). Jarnik, Versuch eines Etymologikons 237, ima koroško-nemški: der *Krampen*; slov. *krampel, krempele* die Klaue. Krampu pravijo pri Fari *kràpš*, subst. m., in poleg tega tudi *kìnpìli*, gen. *kìnpìlew*, subst. m. pl. Po Tolminkem se sliši za *kramp* tudi *krámpež*, iz katerega je *krapš* okrajšan; v obéh besedah tiči na konci nemški *Eisen (isen)*, kakor tudi v besedi *krambižar* Fusseisen, o kateri pogl. v Matzenauerja Cizi slova 219. Beseda *krplje* Schneeschuhe je najbrž iz beneške laščine: *carpia* poleg *scarpia* črevelj, lat. *carpisculum*. Pri nekaterih od teh besed je gotovo narodna etimologija vplivala, da so dobile današnje lice.

Krèvelj, krèvlja, subst. m., Grabeisen, kopalo za razkopavanje ognja (Celje). Janežič ima v slovarji: *Krevelj, vlja*, m. Krummhacken in *krèvlja, e, f*, Ofenkrücke, Ofengabel. V Podgorjah je *krèvlja, e*, subst. f. (izgovarja se: 'rèwla) das Bugholz beim Schlitten, das am Boden hingeleitet. — Podstava vsem tem besedam je *krivù* schief, krumm (Miklosich, Etym. Wtbch. 141).

Krúinkelj, krúinklja, subst. m., iz nemšk. *Krummholz* (Leskóvca pri Litiji). Sprva se je nemška beseda preuredila v **krunkeljc*; narod je mislil, da je to diminutivum, zato je *c* odvrigel (narodna etimologija).

Kržovátká, e, subst. f. sinica, die Kohlmeise (Šmartno p. Litiji). Temna beseda.

Kúhati, verb. ipf. Slovenci oglje *kuhajo*, Nemci je pa *žgó* (brennen); vsaj v nekterih krajih po Gorenjskem ga Slovenci ne *žgó*.

Kúkovič, a, subst. m., Viburnum sp. (Gorica). Prim. *brodovita* in *dobrolétovina*.

(Dalje prihodnjič.)

Jezikoslovne mrvice.

Priobčil dr. K. Štrekelj.

(Dalje.)

- Lákotnik*, *a*, subst. m., die Weiche am Körper (Šmartno p. Litiji; izgovarja se: *lákotnik*). Janežič ima *lakotnina*, isto.
- Lákovnik*, *a*, subst. m., Trichter (Šmartno p. Litiji). Janežič ima *lakovnica* — kar se tudi v Šmartnem (*lakovnca*) poleg *lakovnk* govori — in *lakovnica*; to nahajamo tudi v srbsčini: *lakomica* ždlijeb, što njim teče voda u badanj (u Jadru) die Rinne, canalis; lijevak (u Crmnic); srbski je tudi *lakomac*, Art Rinne in der Walkmühle. Miklosich, Etym. Wtbch. 428: lukno, ima *lakonca* Giessschaf. Matzenauer, Cizi slova 236, šteje besedo *lakovnica* med tujke in bi jo rad izvajal iz stvn. *lekjan* irrigare, stillare itd. Ne kaže, da bi to bilo prav. Od kod so te besede, ne vem. Misliti bi se dalo na podstavo stsl. *lakomъ*, adj. gierig, torej stvar, ki se ne da nasititi. Menj verjetna je izpeljava iz korena *li*: lijati fundere, dasi ima hrvaščina *ljati*, poljščina *lať* in *lacha* Giessarm eines Flusses (Miklosich, Etym. Wtbch. 168: li —).
- Láče*, *a*, subst. n., Brechacheln beim Flachs (Šmartno p. Litiji). Prim. stsl. *lyko* Bast.
- Lístnik*, *a*, subst. m., koš, v katerem nosijo listje (Temljine).
- Lopútnik*, *a*, subst. m., Fallthüre (pri Fari, kjer izrekajo *lapútnk*). Podstava je *lopútniti* mit Gekrach auf etwas stossen. *Lopútniti*, *lóp-niti*, *lópiti* so onomatopoetičnega izvora. Prim. še Miklosich, Etym. Wtbch. 174: lop —.
- Mehníca*, *e*, subst. f., mehka hruška; človek, ki se vsega bojí, strahopetnik (Temljine). Podstava ti besedi je adj. *mehán*, *mehnà*, *mehnó* weich, kar se po Tolminskem pogostoma sliši. Ta pridevnik pa nam je izvajati ne neposredno iz korena *menk* (Miklosich, Etym. Wtbch. 189), ampak misliti si moramo, da so besede, kakor adj. (*mehák*), *mehkà*, *mehkó* weich, *mehčáti* erweichen, tako vplivale, da si je narod po njih analogiji začel delati nove besede od tistega njih déla, ki se mu je videl nepremičen, namreč od zloga *meh*. Torej tudi besedi *mehán*, *mehníca* sta napravljene po narodni etimologiji. — Erjavec v Letopisu Mat. slov. 1882/83. 322 piše: *měhníca*, kar se nam ne zdí prav, ker ni ta beseda z *měhom* v nobeni zvezi.

Méndruga, *e*, subst. f., Mehltruhe (pri Fari, izgovori *míéndrga*). Dolenjci te tujke niso tako zelo pretvorili; oni govoré: *méwtrga*.

Močáva, *e*, subst. f., sumpfige Gegend (Deskla pod Kanalom). Podstava je *mok* (Miklosich, Etym. Wtbch. 199, 200).

Nagnilo, *a*, subst. n., jeklo, s katerim koso nagibajo (Temljine). Erjavec v letopisu Mat. slov. 1879. 146 piše *nagnjilo*, *nagnjiti*. Narod sam to besedo izvaja iz *nagniti*, verb. pf., nabrusiti, iter. *nagíbati*: kor. *güb*. Na Št. Viški gori pravijo *natezilo*, osla ali jeklo, s katerim se kosa »nategne« (Letopis Mat. slov. 1879. 147). Srbi pravijo jeklu *ognjilo*, in tudi po Kranjskem se zgoraj imenovana jeklena osla imenuje *ognjilo* (v Laščah, Let. Mat. slov. 1879. 146); najvažneje pa se mi zdí, da se prav blizu tam, kjer govoré *nagnilo* (izgovori tolminski: *naɣnìla*), govori tudi *ognjilo* (izgov. *waɣnìla*), namreč v cirkljanskih hribih. Po tem sodim, da so tudi tisti Slovenci, kateri dandanes govoré *nagnilo*, nekdanj govorili *ognjilo* (ali v njih izgovoru* *waɣnìla*) in da jih je glagol *nagniti*, *nagíbati* zapeljal, da so začeli govoriti *naɣnìla* namesto *waɣnìla*. To nam kaže nov primér narodne etimologije, in sicer tako zvane *adradikacije* t. j. tistega pojava, ko koren ali sploh glasovna skupina *A* tako vpliva na koren ali glasovno skupino *B*, da si jo zenáči, ali bolje povedano, da *A* popolnoma stopi na mesto *B*.

Na izbór, adv., lepo, prijetno, 'izbornó'. Prifarcem, katerim je ta rek v navadi, je *na izbor* vse to, kar južni Nemeč imenuje *fesch*; n. pr.: *dàns je blà ablèčena na zbàr* heute war sie fesch angezogen; *dàns je pa na zbàr* wie fesch sie heute ist! Tudi Belim Kranjcem je ta rek znan; prim. nar. pes. »Junakova prošnja« v Novicah XXII. 1864., 351 (zapisal A. D.):

»V ovoj črnoj gori
Žarki ogenj gori,
Mimo njega jaše
Trideset junakov,
Trideset junakov,
Na izbor soldatov.«

Prim. tudi varijanto iste pesmi v zbirki »Slov. písni krajnskiga naróda« IV. 118. Srbi rabijo namesto predloga *na* predlog *po* in govoré *po izbor* auserkoren. — Adjektiv *isboren*, *rna*, *o* zdi se mi še le v novejšem času od omikanih ljudi napravljen po češkem *vijbornij*.

Navsòlaš, adv., poleg *navsòlaš* eigens, geflissentlich (Bolc). Tudi to je zanimiv primer narodne etimologije: Slovenci pravijo sicer *navlàšš*

ali *nalàšž*, *nalàš*, *náleš* (Miklosich, Etym. Wtbch. 378: veld-). Kako pa je mogel narod iz *navlašž* priti do *navsòloš*, ne morem za trdno povedati. Najbrž je mislil na »na vso laž«.

Nawmwán, *a*, *o*, part., ungewaschen, triefäugig (Podgorjane). Slovenci sicer pravimo neumit; Korošec pa je v navedeni besedi ohranil tudi part. na *u*: *neumven* (tako se bi najbrž glasil koroški *nawmwán* v knjižni slovenščini). Oblika *umvén* je zanimiva, ker bi najlepše odgovarjala stsl. *уmвєнъ*, *оумвєнъ*, (prim. Miklosich, Vgl. Grammatik III.² 118, Leskien, Handbuch der ab. Sprache² § 23, 4 in § 125). Truber ima *nevmiven*: z nevmivenimi rokami (Levec, Spr. in Truber's Matth. 19).

Obrámnica, *e*, subst. f., reci *obrámnica*, pas pri oprtnem košu (Kanal). Podstava je *ramen* (Miklosich, Etym. Wtbch. 272), torej prav za prav: ob-ramen-ica. — Istemu pasu pravijo v Temljinah *wapřtnca*, to je *opřtnica*, podstava *oprtna*, kor. *per*. V Otaležah govoré *wopřtnce*, pl., za oba pasú, pri Fari pa pravijo *opřtavnica* (prifarski izgovorjeno *apřtavnica*); prim. nsl. poleg *oprten koš* tudi *oprtao koš*.

Obój, *a*, subst. m., mit Brettern beschlagene, giebelfeldförmige Vorder- und Rückseite bei der Scheune (Šmartno p. Litiji). Koren je *bi* (Miklosich, Etym. Wtbch. 12).

Obřšca, *e*, subst. f., dež, kar ga pade pod streho, kader gre z vetrom (Šmartno p. Litiji). Podstava je najbrž *brüs*; prim. nsl. *obrsnoti* streifen.

Očlten, *tna*, *o*, adj., fesch, stattlich (Gorenjsko). Če se ne motim, rabil je to besedo v tem pomenu že M. Tonejec-Samostal. Pravi pomen je: ins Auge fallend, auffallend.

Óder, *ódra*, subst. m., der Giebel (Šmartno p. Litiji). Gl. Miklosich, Etym. Wtbch. 219, 220: odrü. — Matzenauer, Cizí slova 167, primerja dijalektično nslov. obliko *goder* Gerüst, Tribüne z magy. *gádor* Schirmdach. Beseda *goder* ni tujka. Kakor ponekód namesto *óž* gen. *óža* (*жъ*) Coluber Aesculapii govoré *góž* ali *vóž*, namesto *óž* gen. *oží* Dreschelriemen, Deichselband *góž* goží, namesto *óžev* ali *óžva* (kar isto pomeni) pa *góžev* ali *góžva*: ravno tako tudi *góder* namesto *óder*. Prim. še to, da se po Gorenjskem govori poleg *vúvno* tudi *gúvno* (Metelko, Lehrgebäude der slow. Sprache 99; Kopitar, Grammatik 293. Amkg. 3): Tam na gunkrej Rima Je 'na wófcwt biwa (N. ps., zap. M. Valjavec, Kres IV, 442). Tudi na Krasu *γombriéla* iz ital. *ombrella*, *γolánder Oleander*-Strauch; v Podgorji v Istri govoré *gonjati* namesto **onjati* vo-

njati (Letopis Mat. slov. 1879. 138). Enake pojave nahajamo tudi v velikoruščini (*gužv* poleg *ušv*), v maloruščini in posebno pogostoma v lužiški srbščini (prim. Mikuckij, Materijaly dlja kornevago i objasnitelnago slovarja I. 8). Ta *g* ni v glasovnem oziru tako nepotreben, kakor si to misli A. Raič (Stapleton, v Jahresbericht d. Oberrealschule Laibach 1888, p. 15). Znaró je, da je pred vsako besedo z vokalom na početku slišati pred vokalom neki poseben glas, katerega fizijologi imenujejo vstavek (Einsatz); slovanski jeziki pa ne marajo dosti za take vstavke ali spirite in se jih izogibajo tako, da pred vokal postavljajo *j*, *v* ali *h* ($\equiv \gamma$); na mesto poslednjega pa more nastopiti tudi *g* v narečjih, ki spiranta γ ne poznajo. — Ta beseda je tudi podstava naslednji:

Ódrnica, *e*, subst. f., Gerüstbrett. Tako govoré pri Fari in sicer izrekajo *údrnca*.

Okopáti, *okópljem*, verb. pf., durch umständliche Reden oder Gründe zu etwas bewegen, für etwas gewinnen (Tržič).

Okrép, *a*, subst. m., Haut über einer Flüssigkeit, wenn sie kalt geworden ist (Podgorjane). Prim. nsl. *okrěpniti*, *okrěnoti* kalt werden, erstarren; stsl. *iskrěpnati* isto (Miklosich, Etym. Wtbch. 139: krěpŭ).

Opelíhmiti, *opelíhnem*, verb. pf., ohrfeigen (Gorenjsko). Ta beseda kaže v slovenščini precej navadno méno *s/a* s *h/j*em: v Celji govoré *opelískati*; najbrž je onomatopoetičnega izvora.

Ostékelj, *ostéklja*, subst. m., Fensterladen (Tuhinj); izgovarja se *ostékl*. Beseda mi je nejasna, ali slovenska ne bo; podoba je, da je drugi del (-stékl) iz nemškega *Studel*, srvn. *studel*, *stuodel*, stvn. *studal*, *stuodal*: die Unterlage, der Pfosten, die Säule: prim. *štrukelj* iz *Strudel*. *Studel* se glasi v tirolščini *g'stüedl*, das *ôfengstüedl*, das um den Ofen herum angebrachte Gerüste (*g'schâl*; Schöpf, Tir. Idiot. 724); v bavarščini pa nahajamo: *Beistudel*, *Thürstudel* postis; *Fensterstüedel* subtellia; *Hauptstudel* Kopfgestell des Pferdes. Pričakovali bi vendar *š* namesto *s/a*; vsa stvar je jako na vagalici. — Janežič ima v svojem slovarji: *ostekel* m., Halsband, v čemer morda tiči *Hals-stüekel* (prim. Schmeller-Frommann II. 731: *Stuck*, *Stücklein*).

Ozimec, *mca*, subst. m., Winterflachs (pri Fari, kjer pravijo tudi *ozímen lan*; izgovarjajo pa prvo *azèmc*, drugo *azímn lan*: zakaj stoji za povdarjeni *i* zdaj *è*, zdaj zopet *ì*, ne vem povedati). Pri Janežiču je *ozimec* sploh Winterfrucht. (Dalje prihodnjič.)

Jezikoslovne mrvice.

Priobčil dr. K. Štrekelj.

(Dalje.)

- Párne, páren*, subst. f. pl., konjske jasli (Temljine). Janežič: *párna*, f., Heuboden, Getreideboden. Iz nemškega: srvn. *barn*, *barne* m., Krippe, Raufe; weiter Scheunenraum zur Seite der Tenne (Bencke-Müller-Zarncke, Mhd. Wtbch. I. 89). Prim. še Schmeller-Frommann I. 278, Schöpf, Tir. Idiot. 30.
- Pájštva, e*, subst. f., Dörrkammer; poleg tega se včasih sliši tudi *pájštra* (Tolminsko). Beseda je nemški *Backstube*.
- Páuterki, ov*, subst. m. pl., najslabše predivo, die Nachbreche beim Hanf; Podgorjane, katerim ta beseda rabi, jo izrekajo *páwtrčv*, *páwtr'ow*. Stsl. bi se to glasilo *pauterovci iz pa-u-ter-ovk. Koren je *ter* brechen. Ker imajo sestavljenke s prefiksom *pa* naglas na prefiksu (prim. páglavec, pábrki: páberki), moral je prejeti *u* v soglasnik *ov*, kateri je nato tudi pred seboj stoječi *a* preglasil v *o*, kar je v slovenščini znan pojav. Miklosich, Etym. Wtbch. 352: *ter*, ima *potirki*, zadnje predivo. — Korošci razločujejo poleg lanéne préje četvero stopinj prediva: a) *prážna* préja, najboljše predivo, zatem pride b) *hodnólčna* préja; še slabša je c) *túljeva* préja, in naposled stojé na najnižji stopinji d) *páuterki*. *Túljeva* preja je tudi goriškim Slovencem znana (Letopis Mat. slov. 1880. 197). Na tem mestu navaja Erjavec z Št. Viške gore *tulji*, *túljev*, m. pl.; po cirkljanskih hribih pa pravijo *túle*, gen. *túl*, f. pl., in *túlew* adj., kar bi se v knjižni slovenščini glasilo *túlje*, *túlji* in *túljev*. Beseda je temna. Levstik je v Letopisu na omenjenem mestu primeril staroruski *votolčev* aus den Acheln des Flaches gemacht, *votolovij* aus grober Leinwand gemacht; jaz bi še pristavil dijalsko: *vatúla*, zraven *votóla*, samaja grubaja, tolstaja krestojanskaja tkanv, derjuga, rědnina izv ochlopujev; idetv na měški, na pokrytie vozovv, na odějala i pr. (Dalv, Tolkovij slovarv I. 257).
- Peráč, a*, subst. m., Waschbläuel (Celje). Janežič: *peráča*, f. isto. Koren je *per* (Miklosich, Etym. Wtbch. 239: *per* 2).
- Pírth, a*, subst. m., Name eines isabellfarbenen Ochsen (Podgorjane). Prim. Miklosich, Etym. Wtbch. 269: *pyr*-2.
- Pítén, tua, o*, adj., schmackhaft (Miren pri Gorici). Prim. Erjavec v Letopisu Mat. slov. 1880. 168 in Miklosich, Etym. Wtbch. 247: *pit*.

Plavež, *a*, subst. m., Flösser (Škofja loka). Kor. je *plū*. Sicer pozna nova slovenščina *plavž* Schmelzwerk, Hochofen, kar pa ni domače, ampak iz nemščine sprejeto: prim. bav. *Blæhaus*, ki pomeni isto kar *Blæhütten*, *Blæwerk*, namreč Schmelzwerk, flatus ferri (Schmeller-Frommann I. 319) od srvn. *blæjen*, *blæwen* schmelzen. Iz *plavž* so neki slovničarji naredili *plavež*, kar je popolnoma neosnovano.

Pléka, *e*, subst. f., majhna lesa (Temljine).

Pléme, *pléména*, subst. n., Zopftheil: kita v štiri pléména pletena, ein Haarzopf aus vier Theilen (Flechten) (Celje). Ta beseda mi ni jasna; z besedo *pléme* Zucht, Same ni v sorodu, ampak podoba je, da je od korena *plet* sè sufiksom *men*. Kakor *d* se tudi *t* včasih izgublja pred *m/om*: stsl. *osmъ* iz *ostmъ*, prim. *vymę* iz *vydmen*, *plemę* genus iz *pledmen*, *ruměnъ* iz *rudměnъ*. Bolj verjetno pa je, da imamo tudi ti besedi nov primer narodne etimologije. Zopftheil se nsl. imenuje tudi *prámen*, *práména* m.; v Podgorjah izgovarjajo *prámn*, *prámna*. Srbi imajo *práměu*, Büschel, Schopf, Hrvati *pramak* capillorum floccus, *pram* Büschel; Čehinje delajo kakor Slovenke svoje kite iz pramenov, prim. č. *pramen vlasů* Haarflechte. Ker Slovenke kite *pletejo* ali *vplétajo*, lahko bi bil koren *plet* ispodrinil zlog *pra* v besedi *pramen* in beseda bi bila potem po analogiji mnogih drugih neutralnih substantivov sè sufiksom *men* prešla v srednji spol. V tem mnenju me potrjuje še posebno to, da se je moški spol dozdej ohranil v Temljinah na Tolminskem, kjer rabijo *plémen*, *pléména* v istem pomenu, kakor v celjski okolici. — Janežič ima v slovarji: *prané*, m., Weiberzopf, das abgetheilte Haar. Ta beseda bi se imela prav glasiti *prámenič*, iz tega je posredno po oblikah *prámníč*, *prámně* nastalo *práně*. Zavrnuti je po tem takem Matzenauerjevo razlago, Cizi slova 281, kjer izvaja *prané* od ital. *frangia* fimbria, cirrus.

Plíka, *e*, subst. f., peška v sadji (Gorenja vas pod Kanalom). Po Tolminskem pravijo *pléka*, na Krasu pa je *pèljke* Kern in der Weinbeere. Vse je še temno.

Počitkino, *počitkěno*, adv., so ziemlich viel (Privačina). Temna beseda.

Podajáč, *a*, subst. m., vile, s katerimi snopje v kozlec *podajajo* (Šmartno p. Litiji).

Polica, *e*, subst. f., deska pri plugu, Streichbrett am Pfluge (Pri Fari, kjer izrekajo *palica*). Zavoljo poména je ta beseda zanimiva. Tudi ruščina jo rabi namreč za isto stvar: *pólka*, *polica* sošnja, otvalъ, derevjanaja ili želěznaja došečka, lopata pridělannaja povyše sošnika (lemeha) dlja otvala zemlí (Dalъ, Tolkovyj slovarъ

III. 262). Tudi beloruščina jo pozná; iz nje jo je litavščina sprejela: *palīče* (Miklosich, Etym. Wtbch. 255. pola 1). Iz Ribnice ima Miklosich (Lexicon palaeosl.-gr.-l. 619) še: *poličica*, das ovale Brettchen am Pfluge. Ako je torej *polica* Streichbrett, Pflugstürze, znana med Slovenci in široko med Rusi, mislim, da jo smemo v tem pomenu pripisavati že praslovanščini in trditi, da je bila že tedaj vsaj velikemu delu Slovanov znana; po tem takem bi bili stari Slovani razločevali pri plugu *lemešb*, **grędelb*, **plasz* (prim. Krek, Einleitung in die slav. Literaturgesch.² 114. 115), poleg tega pa tudi *polico*.

Polnik, *a*, subst. m., korec, Schöpfemer (Črnomelj, kjer izrekajo *pow-nik*). Koren je *pol*: poljem, plati schöpfen. Prim. nsl. *pól* (izreci *pów*) *pôla*: s pôlom poljejo vodo iz čolna (Šmartno p. Litiji).

Pólšnica, *e*, subst. f., Billichmausfalle (pri Fari, kjer izrekajo: *pówšnica*). Prim. Miklosich, Etym. Wtbch. 236: pelchü.

Pomíšljati se, *pomíšljam*, verb. ipf., brünstig sein. Rabi se samo o kravah: *kráwa se pomíšle* (pri Fari).

Poskočiti, *poskóčim*, verb. pf., während des Lätens pausieren. Pomen je jasen: da se zvon preglasi, mora zvonivec nekoliko poskočiti in se za vrv obesiti (Podgorjane).

Právec, *práveca*, subst. m., Waschbläuel (Šmartno). Izgovarja se *právec*, *práveca*, pisati bi bilo najbrž treba *pralec* iz **pradlęcb* od **pradlo* Mittel zum Waschen. Prim. Miklosich, Etym. Wtbch. 239: per-2.

Préšca, *e*, subst. fem., kruh, ki se daje o vseh svetih otrokom in drugim ljudem; po sredi je vrezan (Šmartno p. Litiji in sploh po Kranjskem). Ta beseda je tujka, vzeta iz nemščine; prim. stvn. *brészita*, srvn. *breste*, nvn. *Bretze*, *Bretschel* poleg *Bretstel* iz stvn. *brészitella*, kar nemški filologi izvajajo od lat. *bracellum*, oziroma *brachitum* (Kluge, Etym. Wtbch. der deutschen Spr.³ 38). Od tod imajo Slovenci tudi besedi *présta* in *préšta*. *Préšca* je narejeno od besede *préšta* sè sufixsom *ęca*: **pręštęca*. *ě*, in ne *e*, sem v ti besedi nastavil zató, ker govore pri Fari *príšca*. — Ugovarjal bi morda kedo, da *présta* (*présta*) in *préšca* dandanes nimata več ene in iste oblike; ali pomisli naj, da se ravno oblike pečenega kruha od kraja do kraja in razmeroma v kratkem času zelo spreminjajo. — Kakor se deli *préšca* po Kranjskem, tako se je svoje dni delil v Menihovem (München) prvi dan maja tako imenovani *Wallerbretzen* (Wadlerbretzen): »Es ritt an diesem Tage morgens 5 Uhr ein Mann auf einem Schimmel durch die Strassen und rief in jeder: »Gêts zu'n hál'n Geist, wo mę d' Wallębręzn ausgeit.« Schmeller-Frommann

I. 376. — Po Krasu razdajajo o vseh svetih (o váhtah) *váhitič* (*vèhtič*), to je: mal hlebec in poleg tega še kako sadje, posebno so v navadi koruzne latíce (glavíce). Otroci, pa tudi revnejši ljudje hodijo od hiše do hiše. Ko vstopijo, pozdravijo in zahtevajo svoj vahtič tako-le: »Dóbro jätro! — Däjte vèhtič!« V prejšnjih časih so tudi kako pobožno zapeli, dandanes pa zmolijo k večemu en očenaš in češčénásimarijo. Ko dobé, česar želé, se odpravijo k sosedu s pobožnim pozdravom: »Búh sz smíli zé vérnó dýšó wícah!« — Odkod je beseda *váhite*, subst. f. pl., ki je znana po Goriškem? Jaz bi sodil, da je od nemškega *Weih-Tag*, katere prvi del se v južni nemščini izgovarja *Weich*: Weichpfinztag, Weichbrunn, Weichkessel, Weichwasser (Schmeller-Frommann II. 881; Schöpf, Tir. Idiot. 808). Kakor je nastal iz *Handwerk* naš *ántverh* iz *Speck* naš *špèh*, iz *medic-us* naš *médih*, tako je tudi iz *Weich-tag* s prva nastalo *váh tah*, kar pa je narod imel za loc. pl.; zato si je k temu lokalu napravil svoj nominativ *vahite* (pl.). V nemščini sicer nisem mogel najti, da bi se bila beseda *Weih tag* (*Weich-tag*) zares rabila za praznik vseh svetnikov (pomen bi pač ugajal: *weich*, srvn. *wích* = heilig, sanctus, sacer), vendar berem v Schmeller-Frommannu II. 882: *Ebenweih tag*, Tag der Beschneidung.

Prúštof, fa, poleg *prúštoh*, *prúštoha*, subst. m., die Weste (Kranjsko in Tolminsko). To je iz nemškega *Brusttuch*; ravno tako je iz besede *Fürtuch* Slovenec napravil *firtof* in *firtoh*. Tirolec pravi *brustig*, der Brustlatz; das Mieder; (bei Männern) die Weste, in *fürtig* (Schöpf, Tirol. Idiotikon 64).

Púžiti, *púžim*, verb. ipf., peške zametati, kader se jé koščeno sadje (Vrhnika). (Dalje prihodnjič)

Triolet.

Pri tebi, dekle, bi imel nebesa,
Nad vse stvari bi s tabo srečen bil!
Poljubov slast iz tvojih ust bi pil —
Pri tebi, dekle, bi imel nebesa!
Ljubo bi mir se v dušo meni lil,
Ko tebi zrl v obraz bi, v čar očesa . . .
Pri tebi, dekle, bi imel nebesa,
Nad vse stvari bi s tabo srečen bil!

Pri tebi bi srce si odpočilo,
Srce ljubezni trudno in želja.
O pač, v obližji tvojega srca,
Pri tebi bi srce si odpočilo.
In pozabilo jadov bi, gorja
In čustva svoja v tvoja vsa bi vlilo:
Pri tebi bi srce si odpočilo,
Srce ljubezni trudno in želja.

Clausus.

jetnost 0'09 proti 0'03) in nad dvakrat toliko kakor spomládi in jeseni. Podobne razmere vladajo preskokom med 6'1—8, in 8'1—10⁰; večjih v poletji niti ni, in óni med 12'1—14 nastopajo le še po zimi in jeseni.

Lahko je opaziti, da ima ta povprečina izpremenljivost in pa verjetnost izprememb nad 2⁰ isti letni tir, obe sta po zimi v najvišini, v poletji v najmanjšini. Verjetnost manjših izprememb sledí nasprotnemu tiru.

Izmed zimskih mesecev ima december najmanjšo verjetnost malih toplínskíh izprememb, namreč 0'54; ta narasta proti aprilu in je tedaj v pomládni najvišini; tudi velikih toplínskíh preskokov ima torej april malo, takó da je ta mesec prav po krivem na slabem glásu. Meseca marcij in majnik ga nadkriljujeta kar se tiče verjetnosti večjih izprememb. Vender je majnika meseca in vseh nastopnih mu mesecih do novembra verjetnost izprememb med 0—2⁰ nad letnim povprečkom ter doseza septembra meseca najvišino vsega leta. Tudi gledé večjih skokov je september mesec najugodnejši, za njim pa avgust. Vender osvitlja pomlád ves poetiški nimbus, ker ima zimo za ozadje. Proti decembru mesecu potem pada verjetnost malih, in raste óna večjih izprememb.

(Dalje prihodnjič)

Jezikoslovne mrvice.

Priobčil dr. K. Štrekelj.

(Dalje)

Rêstelj, rêstlja, subst. m., *Erica vulgaris* (Dornberg). — Erjavec v Letopisu Mat. slov. 1875. 222 piše: *vrestljlj*, m., *Erica carnea* (v goriški okolici). Podoba je, da je *rêstlj* (tako se izréka) res iz *vrestljlj*; naglas je razmeroma še le kesno preskočil z naslednjega zloga, v katerem je potem glasnik *i* izginil, ker ga ni več naglas varoval. — Prim. Miklosich, Etym. Wtbch. 384 : versũ.

Remêselj, remêslja, subst. m., *Lonicera caprifolium* (Branica). Temna beseda. Najbrže je iz ital. *madreselva*, furl. *madresèlve*, kar pomeni isto rastlino. *ê* kaže, da je bil sprva naglašen naslednji zlog: **remesèlj*, kar se ujema z laškim naglaševanjem. Prva dva soglasnika bi bila torej drug drugega preskočila, kar posebno v tujkah ni nič nenavadnega in čudnega; prim. na Krasu: *rójtľ* — *lójtrľ*, *rójt lznčľ* — *lójtrznčľ*, *kórzmnzčľ* — nsl. *komorač*, *kevelíer* — *kelvelíer*: Seidenraupe, líémar — *ríémľj*: *Rähmel*, *modántľ* — *motándľ* it. *mutande*, *pomoránča* — *porománča* i. t. d. Tako je lahko **remesèlj* nastalo iz **meresèlj*, in to iz **maresèlj* po tako zvani vokalni harmoniji.

Resína, e, subst. f. coll., izgovori: *rzína*, odrezki od trt, Rebenreisig (Leskovca pri Litiji); 'drugod temu pravijo *róžje*. — Podstava je *rész* schneiden.

Risu, subst. f. Tako imenujejo risa (Luchs) pri Fari. Sliši se samo ta oblika, torej: (nom.) risu sɛ j prkazála, (acc.) risu sa vidl, (instr.) z risu sɛ j mâtaw (z risom se je metal). Zato ne vem, ali naj bi se pisalo v nominativu *risev* ali *risel*. Tudi Habledič ima podobno obliko, samo da je drugačnega spola: *risev*, gen. risva, m. Podstava je stsl. *ryso* pardalis. — O ti živali pripovedujejo Prifarci to-le: »Risu se loti človeka samó, kader ta spi, in če se je prepričala, da je tako dolga kakor človek. Enkrat je pastir ovce pasel. Vlegel se je bil v travo, da bi malo podremal, kar zapazi, da gre risu proti njemu. Vendar mirno obleži in se ne gane. Risu pride k njemu, ga povóha in se poméri ob njem, ali je tako dolga kakor on. Pa je bila nekaj krajša, zato gre k plotu, prime se zanj in se začne na vso moč natezati in prebračati, da bi se toliko stegnila, kolikor se ji je zdelo še treba. Pastir to zapazi, in ne bodi len — hitro potegne čevelj malo z nogé, da bi bil daljši. Risu se pride zopet pomérit; nekaj je sicer daljša, ali vender še ne zadosti, da bi se smela človeka lotiti. Zato gre zopet k plotu in se začne ob njem znova premetavati in pretegavati. Pastir pa čevelj še bolj sezuje, da mu je noga tičala le še v rorih. Risu zopet pride, da bi se pomerila; ali nevoljna in jezna se vrne in se začne še bolj silno stezati, obračati in močevati. Pastirja je vročina prevzela, ker mu je bila noga že skoraj izlezla iz čevlja, in si je mislil: zdaj-zdaj le bo zver tako dolga ko jaz! Ali razkačena risu se tako goni in drga ob plotu, da se v svoji sili in neprevidnosti pretrga.« — Istranom je *ris* ali *risína* neko volkodlaško bitje. Prim., kar o tem piše I. Volčič v »Novicah« XXXI (1873). 157: »Kadar ris spi, gre njegova duhovina drugemu spečemu kri sisat; ako bi kdo spečega risino na trebušnico prevalil, pa se ne zbudi, nebi mogla njegova duhovina nazaj vanj iti, pak bi moral umreti. Tako pripoveduje pučka basen.«

Rób, robít in *róba*, subst. m., steiler, jäh abfallender Fels (Tolminsko in Gorenjsko). Rabi se večkrat za poznamenovanje gor in hribov (n. pr. Kendov rób i. t. d.). *Robóvje*, subst. n. coll., Gestein (Martinj vrh). Prim Miklosich, Etym. Wtbch. 281: rombū. — Iz pomena »Saum, Rand, Kante« se je razvil pomen »kantiger Gegenstand, Fels«; prim. še nsl. *robát*, adj., kantig, *robotica* Knotenstock. Pomni tudi to, da na Krasu pomeni beseda *skrànj*, f., isto kar

nsl. *rob* Kante, Rand, v Kobaridu pa je *skerúnj*, f., stena ali skala, pod katero bije voda (Letopis Matice slov. 1880. 187.) — V goriških Brdih pravijo: *je rób*, to je: je trdó. Takih sintaktičnih zvez, kjer bi drugi Slovenci rabili adjektiv, najde se v goriških Slovencih več, n. pr.: je bláto, je réber, je preréber, je precájt es ist zu frúh. Ta raba ni domača.

Ročón, a, subst. m., Hippe (Celje). Beseda je laška: ital. *roncone*, *roncola* Hippe, Rebmesser; furl. *roncèe*, *roncèje*, *ronchète* (Pirona, Vocabulario friulano s. v.); ben. *roncola* coltello adunco e tagliente con manico corto per uso dell' agricoltura (Boerio, Dizionario d. dial. veneto, s. v.), čak. *rankín* securis adunca, Nemanić. — Prim. Letopis Mat. slov. 1882/83. 236: rončelica.

Rófkati, *rófkam*, verb. ipf., isto, kar nsl. *šuriti* ali *ružiti*, schälen, enthülsen, entkörnen. Tuhinjci, kateri koruzo ‚rofkajo‘, govore pred soglasniki in konci besed *f* za *b*. Prifarci orehe ‚rüóbkajo‘; njim je *rüóbkajuz*, subst. n., to kar drugim Slovencem *oblátovje* ali *oblák*, die grüne Nussschale.

Ròv, *roví*, subst. f., pri tleh ležeča skala, katera je torej že izrta iz zemlje (Temljine). Koren je *rü* (Miklosich, Etym. Wtbch. 283: rü 2).

Rónz, a, subst. m., svoje imé volu, kateri je sicer rdeč, po hrbtu pa bél (Podgorjane). Temna beseda. — Od tod je adj. *rónzast*, a, o.

Sè nec, *sènca*, subst. m., die Schläfe; tako govore v celjski okolici, v Podgorjah pa je ta beseda srednjega in ženskega spola: *sènca*, gen. *sènca*, in *sènec*, gen. *sènci*. Da je beseda preložena iz nemškega *Schläfe*, je že Levstik povedal (Letopis Mat. slov. 1882/83. 237).

Skúla, e, subst. f., Zahngeschwür (v tem pomenu se beseda sliši po Štajerskem, gl. Slov. Glasnik III. 1859. 54); Ausschlag (po Tolminskem, gl. Slov. Glasnik III. 1859. 166). K temu prideni iz Erjavčeve potne torbe še: »*skúla*, f., tvór, uljé, ogrèc (ako je gnójen). Vas Krn.« Letopis Mat. slov. 1880. 187. Ruščina pozna: *skulá*, f., čeljust; bokovaja čast nosa; ličnaja prostudnaja boléznó i opucholó vó licé, na šeč, puchlyja železý, zaušnica ipr., takže veredó, čirej (Dalb, Tolkovyj slovaró IV. 218). Bèloruski *skúla* Geschwür (Miklosich, Etym. Wtbch. 304: skula 1.). Na omenjenem mestu spravlja Levstik z besedo *skúla* v dotiko tudi stsl. *skolbka*, srbski *skoljka* Muschel. To je pač nemogoče (prim., kar piše o ti besedi K. F. Johansson v Kuhn's Zeitschrift für vergl. Sprachforschung d. idg. Sprachen XXX. 435 nasll., kjer se proti Miklosichu, ki ima to besedo za tujko, poteguje za Fickovo razlago, da je beseda domača in sorodna z lat. *siliqua*, ter misli, da je

razmera med *skala* in *skolbka* ista kakor med lat. *silex* [*scilic—] in *siliqua*.) Tudi je treba gotovo ločiti od besede *skúla* r. *škulo*, m., Geldbeutel, nsl. *škúlj*, m., nekaka luknja; prim. o poslednji besedi Miklosich, Etym. Wtbch. 304: skula 2. Dalje piše Levstik l. c.: »Od besede *skula* je tudi novoslovenska pohabljenka *šóla*, f., otók na človeške in konjske čeljusti.« Jaz mislim, da je beseda *šóla* vzeta iz nemščine; prim. srvn. *schule*, *schulle*, f., eine Maulkrankheit der Pferde (Lexer, Mittelhochdeutsches Handwörterbuch s. v.). Praša pa se, ali si niso morda tudi Nemci izposodili te besede iz slovanske oblike *skula*?

Slípovka, e, subst. f., Knirps, Zwerg (Leskovca pri Litiji). Temna beseda.

Splúz, adv., prav za prav *vsplaz*. Erjavec v Letopisu Mat. slov. 1880. 190 piše: *splazi*: vse vprek, in Bausch und Bogen; drugod pomenja ta beseda to, kar *skoraj* beinahe (Temljine, Cirkno).

Srága, e, subst. f., cink na juhi, Fettauge (Šmartno p. Litiji). Prim. Miklosich, Etym. Wtbch. 316: sorga 2. Težko bo to domače.

Srénj, *srénja*, subst. m., Eisstoss (Podgorjane, kjer izrekajo *srínj*; drugod pomeni ta beseda Schneekruste (Šmartno p. Lit.) Prim. Miklosich, Etym. Wtbch. 294: sernü : stsl. srěmъ weiss. — Podgorjane poznajo tudi besedo *srěš* (izr. *sríš*) v pomenu Treibeis : *wóda yrè zo sríš* das Wasser geht mit Eis. Prim. Miklosich op. cit. 318: srěg —.

Strézav, a, o, adj., trezen (Temljine). Stsl. *trězvъ*; nsl. *stréziv* pri McGiserju.

Šáftik, adj. indecl., neugierig (Bolc). — Bavarski *gescháftig*, adj., befehlerisch, anmassend (Schmeller-Frommann II. 380); tirolsk. *g'schaftig* (Schöpf, Tir. Idiotik. 587).

Škaděnc, a, subst. m., studenec (Barkovljane). Pred glasniki najdeš *k* namesto *t* tudi v štaj. *proki*, *proke* : proti. Prim. zgoraj *ákleš*.

Škríbati, *škríbam*, verb. ipf., bítí klinec (otročja igra; Temljine). Primorski Lahi in goriški Slovenci imenujejo to igro *pàndolo*, Čehi *špaček*, češki Nemci pa *Titschkerl*, kar bo najbrž in slovanščine. — Odkod je *škríbati*, ne vem povedati.

Trénta, e, subst. f., hlebec kruha, ki se daje in jé po pogrebu (Škofja Loka). To je iz nemškega: bav. *Brod-Triendl* weisses Milchbrod (Schmeller-Frommann I. 667).

Trépast, a, o, adj., isto kar *trápast* thöricht, dumm, blödsinnig. Celjane, kateri ravno tako kakor Kranjci neumne ljudi imenujejo *trépaste*, rabijo tudi dva samostavnika, od katerih je *trépast* izpeljan, namreč *trép*, *trépa*, m., in *trépa*, f., oboje v pomenu: verrückte Person, Cretin. Zadnje najdemo tudi že pri Jarniku, Etymologikon 193,

prvo pri Janežiču. Bavarci imajo *Trappal*, *Tráppál*, *Träppelcin* blödsinnige Person (Schmeller-Frommann I. 672). Vse to je od srvn. *trappe* subst. m., einfältiger Mensch, Tropf (Lexer, Mittel hochd. Handwörterb. s. v.).

Trépká, e, subst. f., ein flacher Schlag mit dem Waschbläuel (Podgorjane). Janežič ima: *trépká* Waschbläuel. — Prim. Miklosich, Etym. Wtbch. 361: *trep* 2.

Tróbje, a, subst. n., prostor v rásohi, to je, med dvema véjama, Gabel, Zwisel (Vrhnika). — Miklosich, Etym. Wtbch. 361: *trébjes*, ima iz Ribnice: *trobje*, gen. *trobjesa*, gabelförmiges Holz. Erjavec v Letopisu Mat. slov. 1880. 196 ima še te sorodne besede: *trábje, a*, (Volče); *trabje*, *trabjésa* (Loški potok); *trábelj*, *tráblja* (Lašče); *tráp*, *trápi*, f. (Šempeter); *trébje*, *trebjesa* (Ponikve na Št. Viški gori), *tréblji* (Krn): „on dél voza, ki je vtaknjen mej podvóz in mej ôplen“.

Ujédati se, ujédam, verb. ipf., zanken, streiten, Worte machen (na Kranjskem); na Krasu pravijo: *prejédati se*. — Miklosich, Etym. Wtbch. 98: *jad* 1.

Ukolájsniti, ukolájsnem, verb. pf., ertappen, erwischen: ta je ukolájsnil, da je o pravem času šel tje: der hat es getroffen, dass . . . (Celje). Podstava je *kol*: koljem, klati.

Unêden, ena, o, part., herumgetrieben, ermüdet (Obloke na Tolminskem). To je od *umesti*, koren *ment*, stsl. *męta*, *męsti* turbare. Kakor v drugih glagolih vrste I. 1., prehaja tudi v tem korenski *t* v *d*: *mêdem* ich rühre, *medêlo* Rührstock; prim. *plêdem*, *gnjêdem* namesto *plêtem* itd. Odkod ta *d* namestu *t*? Po analogiji glagolov, v katerih je *d* korensk: *krádem*, *brêdem*, *blêdem*, *pádem*, *sêdem*, *prêdem*, *bôdem* i. t. d. — Te in enake oblike so tudi vplivale na part. praet. II., da sta *d* in *t* pred 1^{om} ohranjena. Tega ne smemo smatrati za Bog vé kako starino: na brižinske spomenike se v takih vprašanjih ni preveč zanašati. Posebno gorenjski pisatelji so oblike *pletel*, *pletla*, *padel*, *padla*, nam. *plel*, *plela*, *pal*, *pala* širili, in dan danes so te v naši književnosti skoraj edine v rabi. Prim., kar piše Krek o tem (Einleitung in die slav. Literaturgesch.² 241.242).

Úsad, usáda, subst. m., Erdabrutschung. Prifarci pravijo: *úsad sê jê wdròcw* es fand eine grosse Erdabrutschung statt; *usádl sê jê* es fand eine kleine Erdabrutschung. eine Erdabrutschung überhaupt statt. Prim. Miklosich, Etym. Wtbch. 289: *sed* IV.

(Konec prihodnjič.)

Jezikoslovne mrvice.

Priobčil dr. K. Štrekelj.

(Konec.)

- Vêrša, e*, subst. f., koš, s katerim lové ribíči mehkužca, kateremu se latinski veli *Sepia officinalis*. Te besede omenjam zato, ker se mi je zatrjevalo, da Barkovljane tako govore (namreč z odprtím ^{e^{jem}} pred ^{r^{om}}); pričakovali bi pa *vrša*, prim. Miklosich, Etym. Wtbch. 384: *verša*. Ako je to resnica, potem se *vêrša* gotovo naslanja na kako analogijo (narodna etimologija).
- Vezêljevica, e*, subst. f., *Clematis vitalba*; *vezêlje* (beri *vezêl-je*) subst. n. coll., isto. Obe besedi se govori pri Fari, prvo izrekajo *vzâ-ljca*, drugo pa *vzâljz*. Tušek ima v Prirodopisu rastlinstva str. 8: *vezêla*. Koren je *vens*: stsl. vezati, nsl. vezati. Prim. še ruski *vjazêlo*, gen. *vjazeljá*, m., ime raznim rastlinam: *Coronilla varia*, *Medicago sativa*, *Lathyrus pratensis*, *Potentilla tormentilla*, *Vicia* (Dalb, Tolkovyj slovar^o 2 I. 347).
- Vljek, vijeka*, subst. m., *Winzermesser* (Celje). Nsl. je *vinjak* (Janežič s. v.). Besede omenjam zato, ker ima *j* za *nj* (ń), kar je še le na vzhodnjem Štajerskem, v Kajkavcih, pa tudi v beneških Slovencih navadno. Ali je v celjski okolici več takih primerov najti, ne vem. Tudi drugi Slovenci se palatalnemu *n-n* izogibajo in govore zanj navadni, 'indiferentni' *n* ali pa *ju*; *vinjak* n. pr. izgovarjajo Leskovčane pri Litiji, in skoraj vsi Kranjci *vinč*. Le malo Slovencev je ohranilo pravi palatalni ń, kakor ga imajo n. pr. Srbi.
- Vilnica, e*, subst. f., enoletna ovca (Temljine). Kako se ta beseda izgovarja, ne vem, ker sem jo dobil tako zapisano in je nisem sam slišal.
- Vôjska, e*, subst. f., menstrua (Gozd pri Tržiču).
- Vólk, a*, subst. m., *Grünspan* (Šmartno pri Litiji); *Entzündung der Hautfalten am Gesäss, welche bei anhaltendem Gehen oder Reiten entsteht*. (Po Kranjskem in Primorskem). V tem poslednjem pomenu je *vólk* prestava nemškega *Wolf*; prim. srvn. *wolf*, *Hautentzündung durch Reibung* (Lexer, op. c. s. v.); isto nahajamo v tirolščini (Schöpf, Tir. Idiot. 820).
- Volšček, a, o*, adj., od *volčiča* bolan (pri Fari, izréka se *vòvščev*); *volčkov a, o*, adj., isto (v cirkljanskih hribih, izréka se *vòvčkaro*). Prvo je od *volčič*, drugo od *volček*, dvoje imen za isto živinsko

bolezen. Iz volčičev nastane najprej vólčičev, vólččev in naposled vólščev. — Podstava besedi *volčič* je *volk*, stsl. vlukъ. Prim. nsl, *vólk*, bolezen ‚gonorrhoea‘ (Janežič s. v.), in ravno kar razpravljano besedo.

Vortáti, vortám, verb. ipf., in die Höhe steigen: ribe wortájo (Barkovljane pri Trstu). Prim. ital. *urtare*, tržaški *urtar*.

Vrána, e, subst. f., Milz. Janežič pozna samo *vránica*. Prim. še Miklosich, Etym. Wtbch. 395: *vornü*.

Vredník, a, subst. m., *Cynanchum vincetoxicum* (pod Kaninom: *Le-topis Mat. slov. 1875, 222*). Podstava besedi je *vréd*, stsl. *vrědo* Leibschađen. Koren te rastline se je v prejšnjih časih sploh rabil v zdravilstvu.

Zátka, e, subst. f., Achsnagel, iglica (pri Fari). Nekod pravijo temu *línec*, gen. *línka* in *líneka*, kar je od nemškega *Lunnagel, Lünse*, srvn. *lun*; v nekem nemškem slovarji iz l. 1663 *linne* paxillus; tirolski *luner, luniger* (Schöpf, Tirol. Idiotikon 493). Na Krasu pravijo zatki *pěšlj*, gen. *pěšlja*, m. Zdi se mi primerneje, izvajati to besedo od furl. *passèll* acciarino della ruota — kar je nastalo iz lat. *paxillus*, — kakor pa od lat. *pessulus*. Kratki naglas v besedi *pěšlj* se da za kraško narečje laže razložiti iz furlanskega naglaševanja, kakor iz naglasa v besedi *pessulus*. — *Zátka* je iz *zatoka*; prim. Miklosich, Etym. Wtbch. 368: *tük- 2*.

Zatrúti, zatrújem, verb. pf., ausroden, vernichten (einen Wald, Miren pri Gorici). Prim. stsl. *truti, trovq, trujq* absumere, nsl. *otruti*, vergiften, poljski *zatruc* isto. Pogl. Miklosich, Etym. Wtbch. 363: *trü- 1*.

Žegenpanj, a, subst. m. — V národní pesmi slovenski o novorojenem otroku, kateri ne more priti v nebesa, omenja se drevo *žegenpanj*. Pesem je zapisal Oroslav Caf; natisnena je prvič v Janežičevem »Cvetji slov. naroda« 47—51, drugič pa v »Črticah« Jožefa Pajka. str. 139—142. V »Cvetji« je tiskano *žegengrajn*, v »Črticah« pa po Cafovem rokopisu v Vrazovi ostalini enkrat *žegenbaju*, drugičkrat *žegenpaju*:

»Tam boš našla drevjiče,
Drevjiče, drevjiče žegenbajn. —
Duša se je okol obrnula,
Ino je hitro dirjala
No se je milo jokala.
No je šla na polje rumeno
K temu drevju žegenpajn.
Tam je ona sedela,
Da je minulo sedem let,
Sedem let, osmega pol.«

Kaka rastlina je *žegenpajn*? Vse kaže, da je beseda vzeta iz nemščine; prim. *Segenbaum*, *Segelbaum*, *Säbenbaum*, *Juniperus Sabina* (Schmeller-Frommann II. 238). V bavarščini se to drevo imenuje *Sefelbaum*, *Sefler*. Moči njegove so tudi našemu narodu znane. Kakor mi je zatrjeval prijatelj medicinec, v prejšnjih časih ni smela nobena vas imeti več ko eno samo tako drevo, ker so je ženske zlorabile, ali so je vendar neobhodno potrebovali o marsikateri bolezni. Ali da bi ravno ta zdravilna moč bila povod, da so Nemci prekrstili drevo v *Segenbaum*, to je malo verjetno. Mariveč imamo tukaj zopet opraviti z narodno etimologijo: iz oblike *Sebenbaum* — katera stoji namesto *Säbenbaum* (kar se je brez vse težave razvilo iz **Sábine*, *Sábina*, ko je bil po analogiji drugih nemških besed naglas preskočil na deblo) — napravil je nemški narod *Segenbaum* zato, ker mu prva polovica besede ni bila jasna. Andresen, *Ueber deutsche Volksetymologie* 6 93, 96 misli sicer, da je tisti, ki je to besedo pretvoril, storil to z jasnim namenom in zavestjo, in da je ta mož p. Abraham, (gl. spodaj citat iz Schmel-lerja). Ako pa vidimo, da je nemški narod to besedo drugod na različne besede sprevrgel, med drugim n. pr. v *Lebensbaum*, in da so tudi Škotje pre naredili *Sabina* v *saving-tree* (save-rešiti, tree-drevo), in da je naposled po Tirolskem beseda *Segenbaum* še v narodu navadna (Schöpf, *Tir. Idiot.* 665), smemo pač soditi, da so Nemci to besedo imeli v ti obliki pred p. Abrahamom, posebno če pomislimo, da jo je on rabil samo v prenesenem pomenu. — Pri Schmeller-Frommannu najdeš to-le, II. 23: »Gibst du dem Vieh zu trinken, so leg geweihte Palm-Pelzl und Sevelholz ins Wasser«; II. 238 pa je citat iz znanega p. Abrahama: »Wie oft ist der Ehestand ein Wald, in welchem alles Holz wachset, ausser der Segenbaum nit.«

Pri ti priliki omenim še, da najdemo paralelo zgoraj imenovani slovenski narodni pesmi — v Cafovem rokopisu se nahaja še ena varijanta — tudi pri sosednih nam Čakavcih v Istri. Znani čakavski Vuk Karadžić, *Ź. Volčič*, bivši župnik v Ceróvlji, zapisal je eno pesem in eno povést ali ‚povedico‘ (kakor pravijo Istrani), kateri obsegata to isto snov. Pesem najdeš natisneno v Slov. Glasniku I. 1858, 118—119, ‚povedico‘ pa v Slov. Glasniku XI. 1865, 152—153. Obé se jako ujemata sè slovensko legendo, samo da ni v pesmi ničesar najti o drevesu, pod katerim naj bi otrokova duša sedela in se vicala; v povesti pa se pravi: »Hodi, hodi z Bogon, ti malo dite, još nisi materinu muku zaslužilo;

hodi va onu črnu goru, kadě je ono *drivece škripajdrivece*, i ondě prebivaj trideset i tri lita, i trideset i tri dane, i trideset i tri ure, i trideset i tri minute.« —

Ločiti moramo od *žegenpanja* besedo *žlženpanj* *Rhododendron hirsutum* (Erjavec v Letopisu Mat. slov. 1875. 222). Za *rhododendron hirs.* piše Tušek *ravš* in *dragomastnik* (Prirodopis rastlinstva² 94); prvo je iz nemškega *Rausch: Alb-Rausch, Alben-Rausch* die Alpenrose, *Rhododendron hirsutum* (Schmeller-Frommann II. 155). Morda bi *žlženpanj* utegnila razložiti istega Schmellerja opomnja, da se 'im Einfischthal' *rhododendron hirsutum* imenuje *Schussie* (Schmeller-Frommann II. 157).

Žiljstan, a, subst. m. — J. Tušek, Pripovedke iz Martinivrha v Slov. Glasniku II, 1858. 97, 98 piše: »Med robovjem in skalovjem . . . samo stari gadje stanujejo, ki delajo imenitno stvar *žiljstan* . . . *Žiljstan* je tako čudna stvar, da nobeden ne vé nič gotovega povedati od njega. Pravijo, da je podoben čudno pisanim kroglicam, ki so vkup nabrane, kakor jagode v molik. Kdor dobi *žiljstan*, ima vsega obilo, kar če.« — Beseda je očevidno nemška, gotovo tudi vraža. Primeriti se dá *Segelstain* *magnes*, v nekem nemškem slovníku iz l. 1618. pri Schmeller-Frommannu II. 238; dalje *srvn. sigestein, sigelstein* Stein von wunderbarer Wirkung, welcher nicht nur Sieg, sondern auch Schönheit, Jugend etc. verleiht (Lexer, Mittelhochd. Handwörterbuch s. v.). Tudi slov. *žiljstan* ima take in enake moči: »Položi ga v žito, nikoli ti ne bo žitnica prazna; primi ga z denarji v roki, ne bo ti prišla kača v mošnjo. Če bi ga prijela kaka deklé, bi dobila potem koš otrok: z eno besedo, ž njim imaš tudi vsega, česar ti srcé poželi.« Tušek l. c. Ž njim uganjajo hudobije tudi stare babe, kakor se vidi iz citata pri Schmeller-Frommannu II. 238 po starem nemškem rokopisu *menihovskem*: »Hüt dich (o Jungfrau) vor den alten weiben die plosen tond den *sigelstain* und alle posshait treiben vil oft ein maid nun kumpt zu laid von alter weibe klaffen.«

Živ lub pravijo Prifarci tistim najmlajšim delom luba ali lika, kateri so najbliže najmlajšega lesá ali beline; der feinste Bast.

* * *

Kratice, katere sem v tem spisu rabil, so občno znane, vendar hočem povedati, da je: *bav.* bavarski. — *ben.* benečanski. — *č.* češki. — *frank.* franški (fränkisch). — *furl.* furlanski. — *ysl.* novoslovenski.

— *nvn.* novovisokonemški. — *r.* ruski. — *srb.* srbski. — *svn.* srednjevisokonemški. — *stsl.* staroslovénski. — *stvn.* starovisokonemški.

Naposled opozarjam še na to: ` nad glasnikom zaznamuje kratki naglas, ´ pa dolgega. — ê je dolgonaglašeni odprti e, ô pa dolgonaglašeni odprti o. — ě je znamenje stsl. jati (ъ). — ε znači v besedah, ki so dijalektično zapisane, tisti e, ki se glasí kakor drugi e v besedi *plêtem*. — γ je podoben nemškemu h. — ` je znamenje koroškega k. — v v dijalektično zapisanih besedah je znamenje za Lepsiusov e. — w pomeni soglasniški u (u). — Druga znamenja in druge kratice pogodi vsak sam.

Na konci se mi zdi še potrebno, nekaj popraviti, nekaj pa dostaviti. Besed *krèvelj*, subst. m., Grabeisen, Krummhaken, in *krèvlja*, subst. f., Ofengabel, Ofenkrücke, ni sméti izvajati iz *krivü*, ker sta ti besedi tuji, vzeti iz nemščine: *nvn.* *Kreuel*, Art Gabel (Grimm, Deutsches Wtbch. V. 2083); *bav.* *Kräuel* Werkzeug zum Krauen, Kratzen, Kralle, Klaue, Haken, Gabel mit gekrümmten Haken; *Mistkräuel* zweyzackiger Haken zum Abladen des Mistes (Schmeller-Frommann I. 1357); *svn.* *kröuwel*, *kröwel*, *kröul*, *krüul*, *kröul* Kräuel, Gabel mit hakenförmigen Spitzen, Klaue, Kralle (Lexer, Mhd. Handwbtch. 135); *stvn.* *chrouwil* dreizinkige Gabel, Kralle, Klaue; *nizozemski* *kraauwel* Forke, Gabel, Kralle, Fingernagel (Kluge, Etym. Wtbch. d. deutschen Spr.³ 182: krauen). Ločiti pa bo treba od teh besed *krèvlja*, subst. f., v pomenu das Bugholz beim Schlitten, ki utegne res biti iz *krivü*: prim. *krvina* pri saneh Seitenkrümmung (Miklosich, Etym. Wtbch. 141: krivü). — Beseda *loputnik* se rabi v Otaležah v pomenu ‚Kehlkopf‘: ima ylasán lapùtnk: er spricht sehr laut. — Po pomoti stoji v stsl. besedah dva ali trikrat ê namesto ě, v dijalektično zapisanih besedah pa stoji včasí nenaglašen e za ε.

V slovó.

Pa bodi! Grem. Ljubezen mlada,
Pomladi sèn in z nado nada,
In sad in cvet . . . za mano vsè.
Čemú solziti se, deklè?
Naj i bridkost neznosna je,
Usode moè nesproсна je.
Kaj mar so uji solzé, prošnjé,

Kaj mar je uji, če mrè srcé?
Uteši se! Ne joči ti,
Solzá, deklè, ne toči ti,
Sicer še méni bi okó
Solzó porósilo grenkó . . .
Tu rôko, ná! Zdravstvuj! In hodi
Pot mírna svoj in — srečna bodi!

Clausus.

